

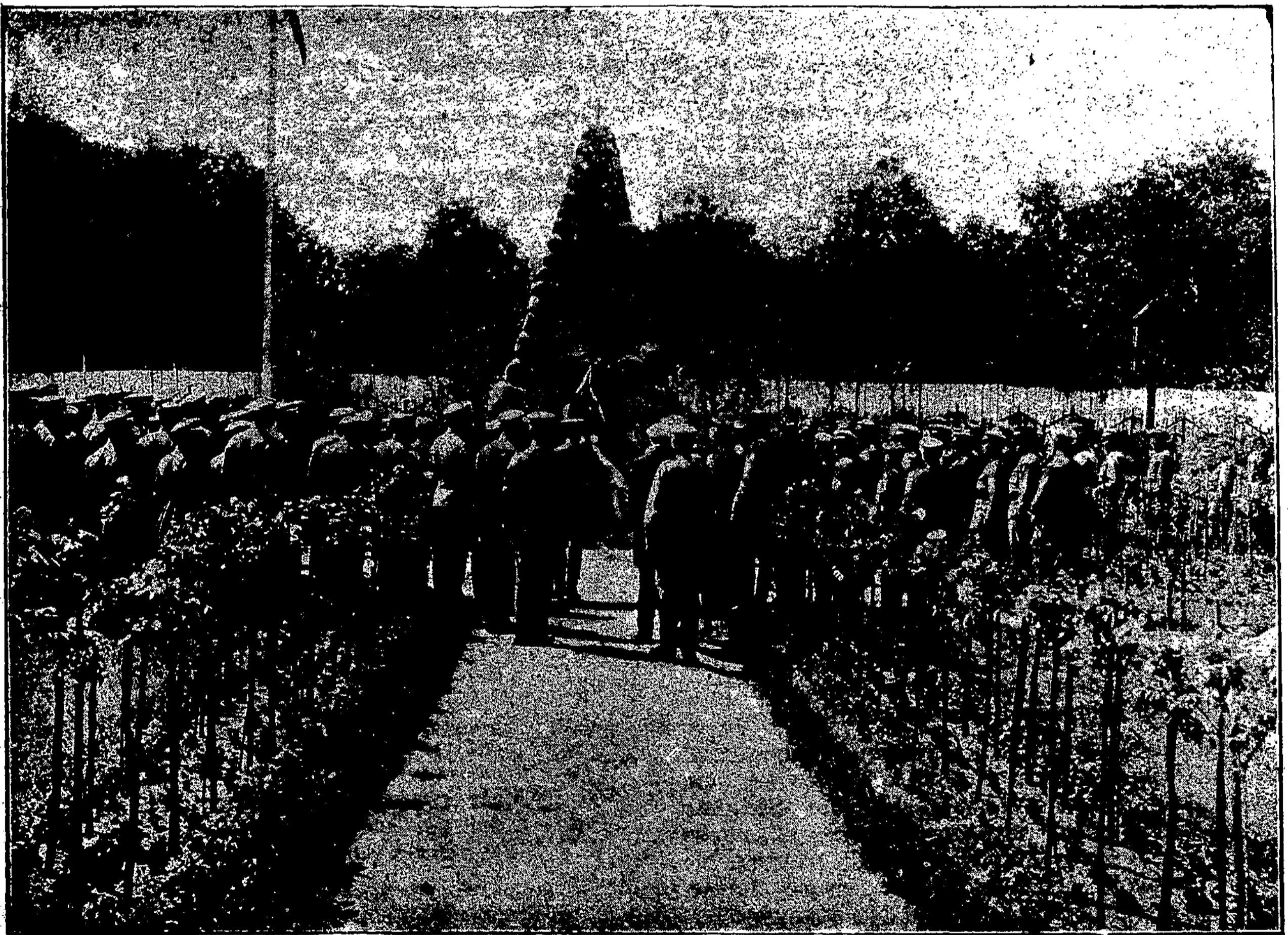

EINA SYKĮ SAVAITĖJE

Kaina metams 10 l., pusmečiui 6 l., 1 mėn. 1 l. 20 c.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 20 c. visiems.

Skelbtinai: petto eilutė 20 c.; prieš tekstą dvigubai.
Adresas: Kaunas, Laisvės Al. 12 Nr. Telef. 90 Nr.

Aukštųjų Karininkų Kursų klausytojai per savo suvažiavimą liepos 15 d. uždeda vainiką ant paminklo žuvusiems kovoj už Lietuvos laisvę. (Prie straipsnio: „D. L. K. Vytauto diena“).

PRANEŠIMAS. Norintieji įstoti **Karo Mokyklon** turi paduoti Mokyklos Viršininko vardu prašymus iki š. m. rugsėjo mėn. 20 d. Prie prašymo pridėti: a) mokslo cenzo pažymėjimą, b) metrikas ir c) apskr. Viršininko išduotą ištikimybės liudymą. Į Karo Mokyklą priimami asmenys išėję aukštesniosios Mokyklos 6 klases ir nejaunesni 17 metų.

Šiais metais, kaip išimtis, nesant užtektino skaičiaus kandidatų su aukštesniu cenzu, Krašto Apsaugos Ministeriui sutikus, bus priimami ir baigusieji 4 kl. išlaikius kvotimus iš lietuvių kalbos ir matematikos.

Kariai paduoda pareiškimus komandos tvarkoje.

Karo Mokyklos Viršininkas.

LT KP Pajūrio
Krašto apsauga
Situovana

Lietuvos jūrininkai.

Mūsų kariuomenėj tarnauja daug jūrininkų. Vieni jų pirmiau tarnavo Amerikos, antri rusų, tretieji Suomiių laivynuose ir ten turėjo užėmę įvairias vietas. Karui pasibaigus ir Lietuvos Nepriklausomybei atgimus, visi lietuviai jūrininkai, metę užimamas vietas, grįžo iš įvairių jūrių kampų į savo tėvynę, įai savo jėgas atiduoti.

Bet Lietuvos nepriklausomybės pradžios gyvenimas buvo sunkus. Reikėjo stoti į šalies gynėjų eiles, neduoti priešams Lietuvos užgrobti. Beto tuose laikuose Lietuvos žemėlė neturėjo nė sklypelio jūros krantelio, todėl jūrininkai ėjo ne savo pašaukimo keliais. Laikas keitėsi: per Lietuvos valstybės, kaip viduje taip ir užsienio politikoje laimėjimus, įgavom senai mums priklausančias — Palangą ir Klaipėdą. Tai dvi patogiausios vietos, per kurias vandenynais galima susisiekti su kitomis valstybėmis.

Atgavus Lietuvos valstybės duris į jūrą, mūsų jūrininkams atsirado nebe kokios tolimos svajonės apie laivyną, bet rimtos, nes pačio gyvenimo iššauktas darbas. Todėl lietuviai jūrininkai, numatydami, kad gali įkūnyti savo svajones apie Lietuvos laivyną — sutvėrė sąjungą, — Lietuvos jūrininkų Sąjungą su gen. Nagevičiu priešaky.

Pradžios darbas sunkus, reikalaujantis iš visuomenės susidomėjimo. Sąjungos nariai, tik susijungę jau ėmė judinti per spaudą Lietuvos visuomenę laivyno reikalingumo dėliai, rašydami daug tuo reikalu straipsnių. Ir iš tikro tie straipsniai pilni tėvynės meilės, įdomūs, nuoširdūs, malonūs, kad žmogus, juos skaitydamas, tartum įeini į kokį tai užburtą svajonių ratą ir nori tuoj lėkti jūrių pakrantėse pasiklaudyti, ką bangos jūrininkų žodžiais kalba. Todėl nestebėtina, kad jūrininkai trumpu laiku sudomino ne tik mūsų valdžią, bet ir Lietuvos visuomenę, ypač jaunuomenę. Kai jau visuomenė jūros reikalais susidomavus, tai ir jūrininkams darosi platėsnė dirva besidarbuojant savo pašaukimo srityje.

Lietuvos moterys irgi neatsiliko nuo bendro reikalo. Jos per spaudą pareiškė, jog jos domisi jūros laivyno reikalu, ir karštai net aukomis jį remia. Seni, užsitarnavę mūsų visuomenės darbuotojai, kaip pavyzdin prof. Leonas irgi prisideda savo aukomis prie šio darbo. Ypač jaunuomenės organizacijos gyvai svarsto laivyno reikalingumą ir aukoja savo organizacijų lėšas. Pavyzdžiui, Jonavos jaunuomenės ratelis neseniai jūrininkų sąjungai prisiuntė 15 litų, o Anykščių jaunimas pasižadėjo daryti įvairių pramogų laivynui pinigų surinkti. Ir šiaip susirinkimuose girdima kalbų apie laivyno reikalus.

Praeitą mėnesį Lietuvos jūrininkų Sąjunga padavė Ministerių Kabineto Pirmininkui prašymą, kad jai leistų įkūrti Kaune Vyriausiąjį Laivyno Steigimo Komitetą kuris turėtų visuose Lietuvos miestuose skyrius. Vyriausiojo Komiteto skyriai manoma ne tik vien Lietuvoje organizuoti, bet visose šalyse, kur tik gyvena lietuviai. Komitetai būsią laivyno reikalu agitacijos centrai ir žinoma svarbiausias jų tikslas suieškoti lėšų. Tokiu būdu darbas išsiplės dideliu mastu.

Išlaidų bus daug, nes jūrininkams reikalingi laivai ir savo krašte išėję mokslus jūrininkai. Dabartiniu laiku sąjunga darbuojasi, išdirbdama pavyzdinių Nemuno laivų, ruošia projektus, kaip tobuliausiai išvystyti Lietuvoje laivų statybą, kaip pakelti jūros pramonę, kad ji būtų gyva, patogi ir vykri, kokių statyti žveiybos laivų ir t.t. — vienu žodžiu mintys mintį ir darbas darbą gimdo.

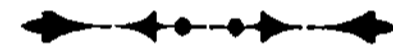
Jūrininkai susirūpinę jūros mokyklos įsteigimu. Jos statutas jau patiektas svarstyti Ministerių Kabinete ir greitai laiku būsiąs patvirtintas. Mokykloje, kaip rašoma „Lietuvoje“ 178 Nr., bus priimami fiziškai sveikūs, tinkami plaukiojimui, ne jaunesni kaip 16 metų ir turį aukštesnės mokyklos 4 klases mokslą arba bus kvočiami iš lietuvių kalbos, matematikos ir fizikos už keturias klases. Jie pirma būsią mokinami kokius 6 mėnesius jūrų laivais plaukiofi, kad priprasti prie jūros, bangų ir prie visų kitų jūrininko gyvenimo aplinkybių bei sunkenybių. Mokslas tęsis maždaug apie 6 metus ir bus lygus be specialių jūrų mokslų su aukštesniųjų mokyklų mokslu. 3 metus mokinsis, eidami teoretines pamokas, o kitus trečius metus praktiškai — plaukiojimo. Mokiniam bus suteikti bendrabučiai ir bus stengtasi imti už mokslą ir pragyvenimą kuo mažiausiai moksnis.

Prašymų pastoti į jūrų mokyklą jau esą apie 200, kas reiškia, kad jaunimas turi gana palinkimo prie jūros gyvenimo. Kaip matom, jūrininkų sąjunga gana rimtai darbuojasi ir mano visur pasiekti gerų vaisių. Jos vardas gerai jau yra žinomas net užsieny ir turi pasitikėjimo, nes ten vedamos su kapitalistais derybos pritraukti jų kapitalą Lietuvon laivams statyti.

Taip pamažu mūsų laivyno reikalai auga ir dėku jūrininkų sąjungos narių pasišventimui mes galėsime sulaukti savo tautiškojo laivyno.

Šis gi laivynas suriš mus su viso pasaulio kraštais, duos progos iš kitur prekes pigiau Lietuvon gabenti, o mūsų duoną ir kitus ūkio produktus galėsime pardavinėti kam norėdami, tiesiog be jokių tarpininkų, kurie dabar mus taip baisiai išnaudoja.

Albė.

Juozas Tyšliava.

Vasarėlės pasakaitė.

*Vėjas pučia
Tolyj raganos kvatoja.
Pievoj vasaros vaikučiai
Debesėliais abejoja.*

*Žirniai žydi
Driekias saulėje šešėliai.
Karščio niekas nepavydi —
Šnekas skrybėlėtos gėlės.*

*Dalgiai žvanga...
Dainos už kalnų skiniuojas.
Telkšo ežers — jaunos bangos
Šiandien karklų nemyluoja.*

*Vėjas tyla.
Žengia mirksnio karalaitė;
Žemė dar labiau pamyla
Vasarėlės pasakaitę.*

D. L. K. Vytauto diena.

Per pirmąjį baigusiųjų Aukštuosius Karininkų Kursus klausytojų birželio 15 d. suvažiavimą, apie ką jau rašėme „Kario“ 30 ir 31 Nr., buvo pagerbti žuvusieji kovoj už Lietuvos laisvę, patys gi kursai pavadinti D. L. K. Vytauto vardu. Kadangi ir pamaldos už žuvusius buvo Vytauto bažnyčioj (Kaune) ir šiaip tą dieną labai daug buvo kalbama apie Vytautą, tai birželio 15 dieną tikrai galima pavadinti Vytauto diena.

Visas tas iškilmes mes čia trumpai aprašome:

Lygiai 11 val. išėjo iš Vytauto bažnyčios bažnytiniai pasirėdęs sidabraplaukis kan. Tumas ir nusivedė didoką būrelį karininkų su tik ką atvykusiu Aukštųjų Karininkų Kursų Viršininku gen. R.-Zenkavičium prišaky į savo taip mylimą bažnyčią.

Didžiajame altoriuje įtaisytas milžiniškas P. Kalpoko paveikslas: Vytautas Didysai auksu padabintuose geležų šarvuose keliaklupščias dideliu dvasios pakėlimu dėkoja Galingajam Dievui, kad Jis leido jam išsigelbėti iš totorių pergales ir iš Vorkslos upės gelmių, pasižadėdamas pastatyti Nemuno krante bažnyčią. Keli jo karžygiai - palydovai, ir gi Jaimingai iš mirties glėbio ištrūkę, parpuolę dėkoja V. Dievui už išsigelbėjimą, o virš jų iškylęs niekam nematomas skaistusis Dievo Gimdytojos paveikslas, aniolų ir cheruvimų apsiaustas. Ten toli gi, už upės, Vorkslos plačiosios, matyti žalios totorių — pergaletojų vėliavos. Bet kyla Vytis galingoji šalia nugalėto Vytauto ir savo aukštai iškeltu kalaviju naujas pergales, šioj nelaimės valandoje, lemia.

(1398 m. Vytautas daugelyj mūsų buvo nugalėjęs totorius, kurie tuomet beveik visą Rusiją valdė ir teriojo. 1399 m. Vytautas totorių vylingai buvo užpultas Vorkslos paupyj ir smarkiai sumuštas. Pats Vytautas vos išsigelbėjo, perplaukęs raitas per upę. Tačiau už kelių metų Vytautas jau atsitaisė nuo nelaimės ir 1410 m., susijungęs su lenkais, sumušė ties Grunvaldu galingus kryžiuočius).

Dideliu pakeltu ūpu, giliu įsitikinimu sako kan. Tumas savo gražųjį pamokslą. Gabiai, vykusiai jungia jis krikščionybę ir lietuviybę, šaukia karininkus ir vieno ir kito laikytis.

— Būkite krikščionimis, tačiau būkite krikščionimis savo dvasia, darbais, įsitikinimais, bet ne paviršutiniai... Vytautas Didysai, kurį šandien Jūs savo šefu pasirinkote, buvo savo darbais krikščioniu. Ne kad prieš pasaulį pasirodyti, kaip tai tų laikų vadovai darydavo, Vytautas statė bažnyčias (o pastatė jų vien Žemaičių Vyskupijoje 12), bet dėl to, kad jo dvasia to reikalavo. Jis pats važinėjęs po Lietuvą ir žmonėms krikščionybę savo pamokslais skelbė, nes lenkų atsiųstieji kunigai nemokėjo mūsų žmonių kalbos. Jis „Tėve mūsų“ lietuvių kalbon išvertė ir kaip tikras Lietuvos krikščionybės apaštalas dėjo pastangų, kad krikščionybė Lietuvoje skiepinėtųsi...

Lietuviybę sekite Vytauto Didžiojo gyvenimo paveikslu. Didelis ir galingas tai buvo būdas, tvirtas nuo pat nelaimingos jo tėvo mirties valandos. Visuomet jam pirmoj vietoj tik Lietuvos reikalai stovėjo todėl ir siūlomas aukštasis karūnas atmesdavo, nes tos karūnos galėjo padabinti jo galvą, bet... pakenkti Lietuvai...

Pamokslo ir mišių išklaušę, siauromis dulkėtomis gatvėmis, saulės be pasigailėjimo kepinami, iš bažnyčios karininkai nuėjo į Karo Muzėjų, kad savo žuvusius ginklo draugus pagerbt.

13 valandą susirenka pilnas Muzėjaus sodnelis žmonių. Ten, už sklandžiai uždarytų durų, pasigirsta trimų šauksmas. Palengva atsitaro aukštos, sunkios durys, iš lėto, pamažėli išsina geležiniais šalmais, auksu spindančiu Vyties kryžium mūsų karžygiai invalidai Aukštai iškeltos jų juodos ietys su plevėsuojan-

čiomis raudonai juodomis — kraujo ir mirties — vėliavėlėmis. Eina prie žuvusiųjų paminklo rimti, tylūs, trimičių sekdami.

Sustojo karo tvarkoj, rikiuotėj, sustojo prieš aplaužyti, apakinti, bet savo dvasia sveiki, tvirtūs, pastovūs...

— Žuvusiųjų paminklą ginklu gerbk, — pasigirsta ryški pirmojo Lietuvos invalido viršilos Sereikos komanda.

Lenkiasi ietys, keliasi karių rankos prie kepurų nagelių, kelia savo skribeles ir kepures civiliai. Darosi tylu, tik vos girdėti uždedamojo karininkų vardu plieno vainiko ant paminklo šlamėjimas.

„Kovoje dėl nepriklausomybės mes sekime Jūsų garbingo pavyzdžio“, plevėsuoja vainiko kaspino užrašas.

Pamažėli, išpalengvo, trimičių sekdami, grįžta invalidai į atdarą, jų belaukiantį Muzėjų ir ten lyg slaptin-gai dingsta...

Visi sueina į Muzėjų. Karininkų užpakalyj sustojo gerokas Kauno liaudies būrelis.

Atsistojimu išklauso karininkai Respublikos Prezidento įsakymo, kad nuo šios dienos kursai įgauna naują vardą: „Aukštieji Karininkų Didžiojo Liet. Kunigaikščio Vytauto Kursai“.

Gen. R.-Zenkavičius daro trumpą pranešimą apie Žalgirio — Grunvaldo mūšį, paaškindamas jį planais bei palyginimais. Ryškiai kyla aukštyn Vytauto ir lietuvių darbai... pasiryžimas, jų dideli garbingi darbai, kurių niekas neįstengia nuplėšti.

Antai net lenkų pulkininkas — istorikas Kukiel ir pulk. istorikas Pavlovskis išsireiškia, kad:

„Iš aprašymų matyti, kad Grunvaldo mūšij iš tikrųjų vadovavo Vytautas“, ir kad „lenkai labai pavėlavo į kovą ir... todėl lietuviai privalėjo pakelti kovą su vyriausiomis kryžiuočių jėgomis ir t. t.“

Majoras V. Biržiška trumpai adibūdino Vytauto būdą, pirmučiausia atsakydamas į klausimą, kodėl Vytautu ligi šiol visi taip domisi. Čia priežastis ne tik jo galingame asmenyje, bet dar ir tame, kad Lietuva tada vaidino didelę ir svarbią Europoj reikšmę. Be jos dalyvavimo ne-

atsilikdavo joks svarbesnis politikos įvykis. Vytautas gi turėjo karininko, diplomato ir organizatoriaus gabumų, visi gi tie jo privalumai buvo tvirta valia sujungti.

Kan. Tumas apibūdino jį kaip politiką. Jis nebuvo veidmainiu, kaip Jogaila, kurio politika paliko didelio neskanumo pas visus lietuvius. Jogaila neturėjo meilės niekur, tuotarpu gi Kęstutis ir Vytautas turėjo didelės meilės ir pagarbos net pas savo didžiausius mirtinus priešus kryžiuočius. Linksmas Vytauto būdas, malonus moteriškos išraiškos veidas užkariaudavo jam visų širdis...

Kap. Steponaitis gvildena ekonominius (ūkio žvilgsniu) Lietuvos santykius Kęstučio, Algirdo ir Vytauto laikais. Pirmųjų dviejų kunigaikščių laikais Lietuva ekonominiai buvo nusilpusi. Vytautas stengiasi Lietuvą pakelti ekonomiškai, darydamas įvairių prekybos sutarčių su įvairiomis valstybėmis, pratęsdamas įvairius prekybos kelius per Lietuvą. Norėdamas stiprinti Lietuvos kariuomenę, stiprina Lietuvą ekonominiai. Jis pirmas prakirto Lietuvai langą į Europą...

Kalvinas Kulidžas, naujas Amerikos Jungtinių Valstybių Prezidentas. Jis vienas pirmutinių aukštai pastatytų Amerikos valstybės vyrų prielankiai atsiliepė apie Lietuvos reikalus, kai pas jį 1919 m. buvo atsilankiusi Lietuvos misija iš J. Vileišio, J. Žiliaus ir maj. Žadeikio. Tada Kulidžas buvo Bostono gubernatorium.

Ir augo ir didėjo Vytauto asmuo tiems pranešimams besikambant, didėjo į didvyrį, milžiną, į tikrąjį Vytauto Didžiojo paveikslą, kuris ten iš toli, iš amžių glūdumų spindi ir siunčia mums savo galingus spindulius ir kelia, ir šaukia mus Jį, Didįjį, sekti.

Paskui buvo draugiški, paprasti pietūs. Pirmą žodį taria Prezidentas, paskui piliasi kalbos kitų: primamos pirmos atgimstančios Valstybės kovos, sunkūs laikai, sunkūs darbai, kurie juk tuomet mums neatrodė sunkiais. Bet štai pakila mūs didžiausias poetas Jurgis Baltrušaitis ir iš jo širdies gelmių suskamba jo kurinys — toks grynas, lietuviškai skaistus, toks teisingas, tikras himnas į Lietuvą, prasidedantis žodžiais:

„Motyna žemė, kryžiais nustatyta“...

Didelė, ilga, begalinė plojimų, valio audra palydėjo tuos gražius poeto žodžius.

Ir išrinkę Karo Mokslo Draugijos Centro Valdymą, lyg pakloję ant visų savo darbų stogą, karininkai išsiskirstė į savo dalis, kad ten visus suvažiavimo nutarimus vykdyti.

(Karo Mokslo Draugijos Centro Valdymon išrinkti: gen. Radas - Zenkavičius, maj. V. Biržiška, pulk. Žukas, kap. Steponaitis. Kandidatai: Pulk. Boleckis, karo vald. Grigaitis, pulk. lt. Štencelis, maj. Skučas. Revizijos kom.: Pulk. lt. Reklaitis, pulk. leiten. Paškovičius ir pulk. lt. Jakaitis).

Kap. Ruseckas.

Jei nori būti naudingas Tėvynei ir sau, tai nuolatos atminti šiuos žodžius: „Stiprink dvasią, lavink kūną ir protą!“.

Eilinis F. Aleksejevas.

Karo nuostoliai seniau ir dabar.

1. Bendros išvados.

Tiksliai žinias susekti apie Didžiojo karo (1914—1918 m.) kariuomenių nuostolius gana sunku.

Karui einant, valstybės stengėsi nusišėpti tikrąjį savo nuostolių skaičių. Ne visos valstybės vedė karo nuostolių statistiką (skaičiavimą) arba, jei ir vedė, tai ne iki karo pabaigos. Be to, neviskas duodasi tiksliam apskaičiavimui. Imkime tokius „be žinios dingusius“, kurių per praėjusį karą priskaitoma keletas milijonų. Jų skaičiuje gali būti: nukautieji, belaisviai, mirusieji nelaisvėje nuo sužeidimų ir ligų, pabėgusieji iš kautynių lauko; čia taip pat bus ir tie belaisviai, kurie negrįžo karui pasibaigus tėvynėn ir pasiliko gyventi prieš šalyje.

Kad tai sunkiai susekama, matyti ir iš 1870—71 m. Prancūzų-Prūsų karo, kurio nuostoliai dar iki šiam laikui nėra tiksliai nustatyti.

Visgi jau dabar galima prileisti, kad karlavalsios valstybės pusės be žinios dingusiųjų iš tikrųjų nustojo.

Bendru Didžiojo karo nuostolių apskaičiavimu užsiėmė kai kurios mokslo įstaigos, kaip antai Danijoje Kopenhagos mokslo institutas. Tą patį klausimą nagrinėja ir atskiri mokslininkai, nes pasaulinio karo nuostolių skaičius turi plačios mokslinės vertės; karas giliai ir skaudžiai palietė visas gyvenimo sritis ir ilgiems metams turės įtakos visuo- menės gyvenimo plėtotę.

Nors Didysis karas savo aukomis palietė ir ramius gyventojus, mes nagrinėsime vien karluomenių nuostolius. Jei kai kurie bendri skaičiai ir būtų ne visai tikslūs, apytikriai, tačiau iš jų jau dabar galima išvesti įdomių, ypatingai kariams, išvadų. Paduodamos žemiau žinios imtos daugiausia iš d-ro Gastono Bodarto tyrinėjimo „Polska Zbrojna“ 1922 m.

Pasauliniame 1914—18 m. kare dalyvavo tokios gausingos kariuomenių masės, kaip niekuomet. Sąjungininkų pusėje viso kariavo 39 milijonai karių; Centro valstybių pusėj viso—21 mil. Iš viso pasauliniame kare dalyvavo apie 60 mil. kovotojų.

Abi kariaujančios pusės turėjo milžiniškų nuostolių:

	Kautynių dalyvių skaičius	Nukauta (įskaitant 1/3 be žinios ding.)	Sužeista	Belaisviai (įsk. 2/3 be žin. ding.)	Viso nuostolių
1. Sąjungininkai (koalicija).					
Rusija	14.000.000	2.250.000	5.750.000	2.500.000	10.450.000
Prancūzija	9.000.000	1.900.000	4.340.000	550.000	6.790.000
Anglija	7.000.000	800.000	2.100.000	200.000	3.100.000
Italija	5.000.000	450.000	1.000.000	505.000	1.955.000
Serbija	600.000	120.000	160.000	200.000	480.000
Rumunija	600.000	80.000	150.000	200.000	430.000
Belgija	480.000	70.000	160.000	70.000	300.000
Jungt. Valst. (Amerika)	2.000.000	40.000	100.000	10.000	150.000
Juodkalnija	50.000	5.000	10.000	30.000	45.000
Graikija	200.000	4.000	10.000	16.000	30.000
Portugalija	40.000	3.000	7.000	10.000	20.000
Japonija	30.000	1.000	1.000	—	2.000
Viso:	39.000.000	5.723.000	13.768.000	4.291.000	28.782.000
2. Centro valstybės.					
Vokietija	11.000.000	2.150.000	4.500.000	1.000.000	7.650.000
Austrija-Vengr.	8.000.000	1.000.000	2.000.000	1.800.000	4.800.000
Turkija	1.600.000	300.000	600.000	300.000	1.200.000
Bulgarija	600.000	90.000	200.000	150.000	440.000
Viso:	21.200.000	3.540.000	7.300.000	3.250.000	14.090.000
Iš viso:	60.200.000	9.263.000	21.068.000	7.541.000	37.872.000

Abiejų pusių nuostoliai buvo: nukautais 16—17 nuoš., sužeistais 38—35 nuoš., paimtais nelaisvėn 12—16 nuoš. (pirmieji skaičiai sąjungininkams, antrieji — centro valstybėms). Abiejose pusėse $\frac{2}{3}$ iš bendro skaičiaus kautynių dalyvių išėjo iš rikiuotės. Žinoma, tai nereiškia, kad ant tiek sumažėjo kariuomenės, kadangi tarp nukautųjų buvo daug tokių, kurie iki žuvimo buvo kelis kartus sužeisti, o tarp sužeistųjų sužeisti keliais atvejais. Tarp paimtų nelaisvėn skaitoma iki 10 nuoš. sužeistų.

Kaip ir visuose buvusiuose karuose, Prancūzija per pasaulinį karą turėjo didžiausių nuostolių: 21 nuoš. nukautais ir 54 nuoš. sužeistais. Toliau labiausiai nukentėjo Serbija (atitinkami nuostoliai 20—27) ir Vokietija (atitink. nuoš. 19—11).

Remiantis apytikriais duomenimis galima nustatyti, kad karo metu iš mirusiųjų karių buvo: 70 nuoš. kritusių kautynių lauke, 15—20 nuoš. mirusių dėl sužeidimo, 6—15 nuoš. dėl ligų, 5—15 nuoš. mirusiųjų iš skaičiaus be žinios dingusių ir 4—5 nuoš. dėl kitų priežasčių.

Mūsų laikais santykis tarp nukautų ir sužeistų žymiai pasikeitė. Visuose XIX amžiaus karuose ant 100 nukautų tekdavo 400 sužeistų, Rusų Japonų kare ant 100—350. Gipastarajame kare ant 100 nukautų sužeistųjų skaičius tesiekia 250. Nukovimo skaičiaus žymus padidėjimas paaiškina išsiplėtimu žūdomųjų priemonių. Didžiajame kare, kaip niekuomet,

plačiai buvo vartojama artilerijos ugnis, kurios sužeidimai labiau mirtingi, negu šautuvų bei kulkosvaidžių kulipkų sužeidimai. Pastarajame kare pusė visų sužeidimų (50 nuoš.) įvyko nuo artilerijos sviedinių. Tuo tarpu kaip Napoleono karuose artilerijos sužeidimai tesiekė 5 nuošimčių, 1836 ir 1870 m.—10 nuoš. ir 1904—05 m.—25 nuoš. Mirtingumo padidėjimas kautynių laukuose taip pat iššauktas dideliu žudomuoju kulkosvaidžių veikimu, lakūnų bombomis, nuodingomis dūjomis, minasvaidžių, bombasvaidžių ir plačių ugniasvaidžių vartojimu, požemio grūntinėmis pozicinio karo metu, sprogstamosios medžiagos sandėlių spoginimais ir t. t.

Mūsų laikais medicinos ir chirurgijos mokslui pasiekus aukšto laipsnio, žymiai sumažėjo skaičius mirusiųjų nuo sužeidimo. Tatal matoma iš palyginimo mirusiųjų skaičiaus su nuostolių skaičium. Mirimų nuošimčiai siekė: Krimo kare—39, 1870—71 m.—25, Rusų—Japonų kare—19. Gi 1914—18 m. mirimo nuošimtis sumažėjo iki 10. Mūsų laikais dauguma sužeistųjų sugydomi ir grįžta rikiuotėn. Prancūzijoje 1916—18 m. 79 nuoš. visų sužeistųjų grįžo į kariuomenę.

Tačiau nereikia pamiršti, kad dabar kraupiųjų nuostolių skaičius ne tik bendroje sumoje padidėjo, bet ir nuošimčiai praneša viską, kas buvo iki šiol. Laike aršiausių kautynių Fridricho su Napoleonu, nuostolių skaičiaus siekdavo 30—40 nuoš. bendro kautynių dalyvių skaičius. Laike pračio karo divizijos labai dažnai netekdavo 70—80 nuoš. savo kovos sudėties.

(Bus daugiau).

Im V. Januska.

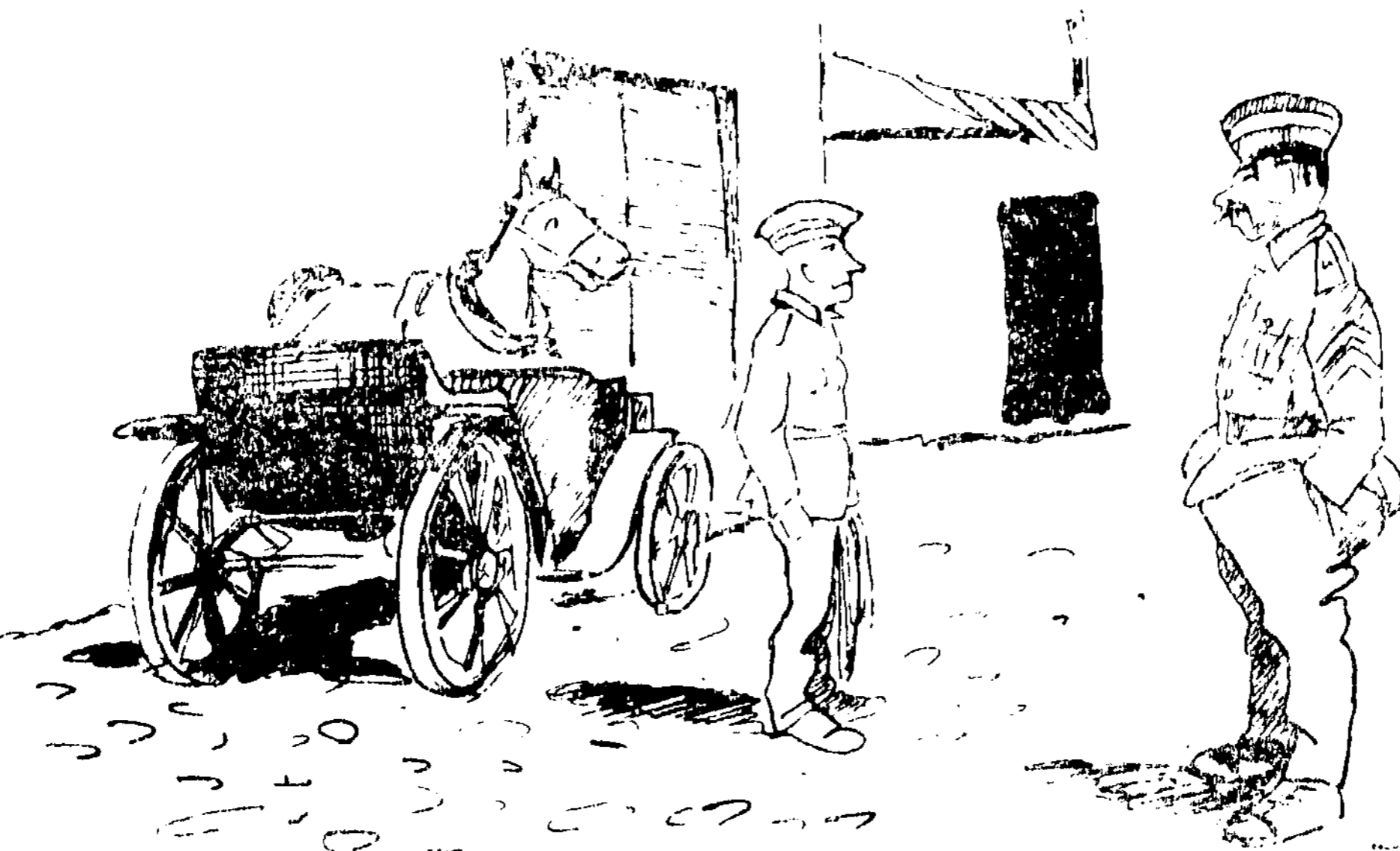
Prancūzų kariuomenė.

Finant vyriausybės įstatymo projektu apie kariuomenės dalių sudėtį ir jėgą, kariuomenė privalo būti sudėta sekančiu būdu: 64 pėstininkų pulkai, 10 šaulių pusbrizadžių; 6 zuavų (prancūzų kareivių Afrikoj) pulkų; pulkas iš 3 batalionų, batalionas iš 4 kuopų; 13 kulkosvaidžių šaulių batalionų po 4 kuopas; 30 Šiaurės Afrikos pulkų su nepastoviu batalionų skaičiumi,

kiekvienas batalionas iš 4 kuopų; 5 divizionų skyrių; 4 svetimšalių pulkų; 5 Afrikos lengvųjų pėstininkų batalionų, keletą specialistų kuopų.

22 kautynių vežimų (tankų) pulkų po tris batalionus, batalionas po tris kuopas; 1 kautynių vežimų batalionas iš 3 kuopų; 1 gaisrininkų komandos pulkas Paryžiuje; keletą amatininkų kuopų. 45 gusarų, kirasirų, dragūnų ir šau-

lių raitelių pulkų; 5 Afrikos šaulių raitelių pulkų; 13 vietinių pulkų po 4 eskadron.; 20 šarvuotų vežimų skyr. raiteliams; 1 svetimšalių raitelių pulkas; 17 remonto skyr. Prancūzijoje; 10 remonto kuopų Šiaurės Afrikoj ir Levante; 6 raitų skyrių karo mokykloms; 27 div. artilerijos pulkų po 3 lengvus ir 2 sunkius skyrius, kiekvienas po 2 batarėjas; 1 savystovės artilerijos skyriaus iš 3 batarėjų; 5 raitos artilerijos skyrių po 3 batarėjas; 12 sunkiosios artilerijos pulkų su pakinkimu; pulkas iš 4 skyrių kiekviename skyriuje po 2 batarėji; 1 kolonijų sunkiosios artilerijos pulkas su pakinkimu iš 9 skyrių kiekvienas po 2 batarėji; 15 lengvos automobiliais vežamos artilerijos pulkų, pulkas iš 3 skyrių, skyrius iš 2 batarėjų; 1 kolonijų lengvosios automobiliais vežamos artilerijos pulkas iš 3 skyrių po 2 batarėji; 3 sunkieji automobiliais vežamos artilerijos pulkai, pulkas iš 3 skyrių, skyrius iš 2 batarėjų; 9 sunkiosios artilerijos pulkai su traktoriu, pulkas iš 4 skyrių, skyrius iš 2 batarėjų; 5 orlaivių šaudymo artilerijos pulkai, kiekviename 4 skyriai iš 2 batarėjų, prie šio priskaitoma 2 prožektorių kuopos; 10 orlaivių šaudymo artilerijos grupių; 6 pėsčios artilerijos pulkai, kiekvienas po 3 skyrius iš 2 batarėjų; 2 sunkiosios geležinkelių pulkų, kiekvienas

-- Kur važiuosi?

-- Tamsta viršila! Vadienę į turgų vešiu.

-- Senai jau laikas!

po 4 skyrius iš 2 batarėjų, 2 kalnų artilerijos pulku po 3 skyrius iš 2 batarėjų; 1 matuojamasis skyrius iš 3 kuopų; 6 Šiaurės Afrikos artilerijos pulkai kiekvienas po 5 skyrius iš 2 batarėjų; 7 Šiaurės Afrikos artilerijos pulkai, kiekvienas iš 4 batarėjų; 3 kolonijų artilerijos pulkai, kiekvienas po 5 skyrius iš 2 batarėjų; 4 kolonijų artilerijos pulkai; 3 kolonijų batarėjos; 5 prožektorių skyriai; 20 amatininkų batalionų; 8 Šiaurės Afrikos amatininkų batalionai; 24 gurguolių eskadros; 9 Šiaurės Afrikos guiguolių eskadros; 67 pionierių kuopos; 28 Šiaurės Afrikos pionierių kuopos; 16 pontonų kuopos; 28 gelžkelininkų kuopos; 6 Šiaurės Afrikos gelžkelininkų kuopos; 36 telegrafininkų kuopos; 8 Šiaurės Afrikos telegrafininkų kuopos; 1 svetimšalių pionierių batalionas, tolimo karvelių pašto skyrių, dviratininkų, amatininkų, elektrotechnikų, — sujungtų pionierių turima galvoj 9 pulkai.

Iš aviacijos, kaip jau žinoma, numatyta organizuoti didelę pajėgą.

Žiūrint į atskirų kariuomenės dalių pajėgų padėtį dalys privalo pasiekti: divizija 7000—9000 žmonių, pėstininkų pulkas 1600—2500 žm., pėstininkų batalionas 500—800 žm., pėstininkų kuopa 125—200 žm., svetimšalių pulkai 3000 žm., Afrikos lengvasis batalionas 1000 žm., sunkiųjų automobilių pulkas 1200 žm., 1 automobilių pulkas 900—1160 žm., atskiras automobilių batalionas 470 žm., dviratininkų skyrius 200 žm.,

Nors kariuomenės pertvarkymo įtatyto projekto dar nepriimtas, bet darbas eina nuo kovo mėn. pradžios. Pertvarkyta 19 kulkosvaidžių šaulių batalionų, kiekvienas iš 4 kuopų taip pat 5 šarvuotų automobilių pulkai.

(„Militär—Wochenblatt“ 34 Nr. 1923 VI. 25).

Karo chronika.

Iš visur.

— Ėstai apdovanosią tuos latvių karius, kurie sykiu su jais kariavo prieš komunistus. Gausią tik tie, kurie kariavo Ėstų žemėje 6 mėn.

— Anglų karo ministerija paduoda žinių kiek didžiosios valstybės išleido kariuomenės išlaikymui

pinigų: Anglai 1913 m. išleido 27,7 milijonų sv. sterlingų, 1923 met. 60,8 milijonų sv. sterlingų; Prancūzai 1913 m. 1,110 milijardų frankų, o 1924 m. 3,598 milijardų frankų; Amerika 1913 m. 220 milijonų dolerių, o 1923 m. 360 milijonų dol.; Rusai 1913 m. 647 milijonų aukso rublių, o per pirmus 9 mėn. 1922 m. 556 milijonų; Vokietija 1913 m. 60 milijonų sv. sterlingų, gi 1923 m. 2,3 milijonų sv. sterlingų.

— **Lenkų kariuomenė** praeitą savaitę įvyko suirutė. Nuo pat lenkų valstybės gyvenimo pradžių Pilsudskio suorganizuoti karininkai darydavo visados Krokovoje suvažiavimus, kurie turėdavo politinę reikšmę. Š m. koro ministerija nenorėjo leisti suvažiavimui įvykti, bet pilsudskininkai karininkai pareiškė, kad jie prasilenksią su karo drausme, bet suvažiavimas turi įvykti. Galų gale karo ministerija sutiko leisti ir tik paskutinį kartą.

— **Prancūzijoje Liono aerodrome** kilo didelis gaisras, kuris sunaikino apie 30 orlaivių. Nuostolių padaryta apie 3 milijonų frankų.

— **Latvijoje š. m. rugpiūčio 4 d.** pabaigė 26 karininkai aukštuosius karo kursus.

— **Rusų Raudonosios Armijos** karo akademijos buvo antra laida išleido 100 karininkų, iš kurių 75 esą komunistai. Akademijoje karo mokslas pastatytas aukštai, kad neatsilikus savo mokslu nuo kitų valstybių, kaip Prancūzijos, ar Anglijos. Akademiją vadovauja Kamenevas. Ateinančiais metais žada įvesti net tam tikrus karo mokslo srity fakultetus.

— **Raudonoji armija.** 1923 m. gegužės 1 d. raudonoji armija susidėjo iš 600.000 žmonių, iš kurių tik 4.260 komunistai. Kiekvienoje kariuomenės dalyje nedaugiau 10—12 komunistų. Praeitais metais raudonojoje armijoje buvo 10% komunistų, šiais gi metais — armijoje 5%, laivyne 2% komunistų.

(„La France Militaire“, 1923. V. 5).

— **Sovietų kariuomenės ginklavimas tankais.** Sovietų kariuomenė pirmais metais turėjo 35 tankus Maskvoje, kurie tuomet buvę blogoje padėtyje. Turima: Britanų sukurtų tankų ir lengvųjų, tuo du tipu, tur būt, iš Judeničo armijos atimti; lengvieji prancūzų tankai, tur būt, iš lenkų atimti. Įdomu tai, kad rusai sulig tais pavyzdžiais dirba lengvųjų tankų savose dirbtuvėse ir jie išeina vardu „Renault Rosiysky“.

Vyr. pusl. Zaranka.

Mano atsiminimai iš Lietuvos karų.

(Žiūrėk „Kario“ 32 Nr).

Žydas buvo suslėpęs viską gerą, palikdamas niekam tinkančius ir sugedusius laikrodžius. Iš čia keliavom toliau per miestą, kokion pusėn — nežinau. Tik štai mums pasimaišė dvi žydelkaitės. Kartu su mumis ėjo mūs kareivis. Jis kad užrėks kaž ką ant tų žydelkaičių, tos gi kad pasileis bėgti rėkdamos, mes gi juokėmės susiėmę pilvus iš tų žydelkaičių rėksmo ir bėgimo. Paskui tas pats kareivis sako: „einam pas koki nors žydą paieškoti ginklų“. Užėję pas vieną žydą pamatėm, kad visi žydai serga. Tik viena sena žydė kokių šimto metų, kurią mūsų triukšmas, kuriuo mes įėjome į bustą, ją, tur būt, prikėlė iš karsto ir, dar vienas rabinas apsisupęs į savo margą maršką irgi ne jaunesnis už šią žydę. Vienas kareivis tuoj juos prigąsdino, sakydamas, kad iš šito namo šaudė į mus, todėl reikalavo tuojau atiduoti ginklus¹⁾. Kareivis lino prie tų, taip vadinamų ligonių, kurių čia buvo gal

¹⁾ Mūsų kariuomenei 1919 m. besitraukiant per Panevėžį nuo bolševikų kai kurie žydai ir kiti miesčionys ją apšaukė Red.

kokie dešimtis ar daugiau, vertė juos iš lovų ir ieškojo ginklų, bet nieko nerasdavo. Žydai vaitojo, sakydami, kad jokių ginklų neturi. Aš, nors ir buvau nusistatęs prieš žydus, bet man visa tai nepatiko, prikaltėjau visus išeiti laukan. Nieko nepešę, mes palykom žydus ramybėje ir išėjom laukan. O mūsų kuopa atėjo paskui žvalgus į miestą ir nuėjo bolševikų pusėn. Mes gi, žvalgai, likom kuopos užpakalyje. Aš kaž kaip atsiskyrčiau nuo savo draugų ir likau vienas.

15. Aplink Panevėžį.

Ėmiau klausinėti žmonių, kur nuėjo kuopa. Bet kadangi tą rytą ėjo ne vien mano kuopa, tai ir žmonės rodė man vieni vienon gatvėn kiti kiton. Aš nutariau eiti tuo keliu, kuriuo atėjome iš ryto.

Einant man per Naujamiestį viena moteriškė užkviėtė mane pavalgyti. Aš iš pradžios atsisakinėjau, sakydamas, kad reikia savuosius pavyti, bet kadangi nebuvau valgęs nuo pat vakar dienos, tai užėjau į gričią ir gerai užvalgiau. Valgydamas aš jau daugiau nemaniau apie kucpą. Moteriškė dar pripylė mano baklagą pieno. Aš, gerai pavalgęs ir padėkavojęs šeimininkei, išėjau laukan vėl ieškoti savo kuopos.

• Išėjęs laukan aš pamačiau netoli miesto kareivius. Pasirodė, kad jie esą antros kuopos ir nežinojo kur yra mano kuopa. Tada aš nuėjau į šalį, nusivilkau šinelį,

— **Suomijoje** greitu laiku atldaroma karo akademija. Projektas jau išdirbtas ir pateiktas vyriausybei patvirtinti.

— **Didžiojo karo invalidai.** Tarptautinė Darbo Valdyba Zenevoj buvo sukvietusi žinovų komisiją ištirti, kiek pasaulio karo metu sužeistųjų dar galės dirbti ir kiek jų negalės. Paaiškėjo, kad pasaulyje, be Turkų, Vengrų ir Baltijos valstybių, yra 7.125 000 invalidų, kuriuos būtina reikalinga šelpti. Daugiausia invalidų Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Rusijoje.

— **Latvijoje, Vezelauske, netoli Estų sienos,** latviai, vietos gyventojų trūsū, pastatė paminklą žuvusiems 1919 met. Estų kariuomenės kariams. Latviai ir Estai kartu kovėsi su vokiečių bermontininkais, todėl yra daug žuvusių Estų karių Latvių žemėje. Paminklo atidaryme dalyvavo Latvių prezidentas ir šiaip buvo apsilankę iš Estų daug augštų svečių. Buvo pasakyta tam tikrų kalbu.

Orlaiviai parodoje. Geteborge, Švedijoje parodoje buvo išstatyta daug orlaivių. Dalyvauja Prancūzija, Anglija, Italija, Švedija, Čekoslovakai ir Vokietija.

Prancūzija išstatė karo orlaivius, kurie karo metu pripažinti patys geriausiais. Anglija išstačiusi taipgi kuo geriausios rūšies, būtent Gloucestershive's, Royce, Nopier, Rolls firmų. Pirmos firmos busią geriausi, lengviausi ir per valandą skrenda 345 kilmt. Italija atvežusi daug hidroplanų (orlaivių kurie nusileidžia į vandenį). Čekoslovakų skraidytojas Brekės iš Pragos skrido be sustojimo Geteborgan. Čekoslovakų aviacija išsivysčius ne blogiau už didžiųjų valstybių aviaciją.

Vokietijos aviacija, tur būt, bus už vis turtingesnė. Ypač atsižymėjo Kazboro firmos orlaiviai, kur įtaisyta keleiviams 11 vietų, 1 ir 2 klasės, elektra ir apkūrenimas.

Įvyko tarp kitko aviatorių lenktynės. Dovaną gavo Švedų skraidytojas Zoederbergas. Danų geriausias aviatoris Šulcas, skrisdamas į Geteborgą, nukrito į jūras ir nuskendo.

„**Latvijas Kareivis**“ 168 Nr. patalpinęs apie mūsų karo oro laivyną. Čia nurodoma, kaip pamažu buvo preita prie savo specialistų aviacijos srityje ir kaip pamažu galutinai pasiliosuota nuo svetimųjų įvairaus plauko „specialistų“. Nepamirštas paminėti leit. Dob-

kevičiaus išrastas 30 arklių jėgos lekiantis į valandą 140—160 kilm. orlaivis. Straipsnis mūsų lakunams palankus.

— **Čekoslovakų** armijoje įvyko nuo š. m. liepos mėn. 28 d. iki rugpjūčio m. 5 d. šaudymo rungtynės: šaudymas iš lengvųjų ir sunkiųjų kulkosvaidžių, šaudymas iš levorverių ir šautuvų, sąryšis su šaudymu bėgimas 10 klm., dviračių važinėjimas iki 15 klm. ir motociklų iki 1000 klm. Busių ir granatų šaudymo rungtynės.

Ginklavimosi lenktynės Didžiam Vandenyne. Anglams nutarus atstatyti Singapurą, kaip pirmos rūšies laivyno tvirtovę, iš tolimųjų Rytų ateina žinių, jog Olandų vyriausybė turinti įkurti savo žemėje Didžiam Vandenyne naujų tvirtovų. Pranešimuose aiškiai matyti, kad Anglija labai palankiai žiūri į šiuos pasiryžimus ir net ketina juos remti, kad Olandų žemės būtų sąnarys tarp anglų žemių ir Australijos. Karo atveju Olandai, neturėdami tvirtovių ir įsiorinės pagalbos, negalėtų apsaugoti savo kolonijų nuo priešų. Čia kyla Anglų interesus, reikalui esant, jungti savo apsigynimo sistemon Olandų salas. Priešais gali būti tik Japonai, kurie išgirdę apie planą Singapūrai atstatyti, rimtai tuo susirūpino.

Kiek ligi šiol žinoma, Olandų vyriausybė žadanti įkurti pirmos rūšies laivyno stotį Tandjong Prioke ties Batavija su antros eilės stotimis Mandkassare (Celebeso saloje) ir ties Riomu. Mangkassar, kuris turi puikų uostą, busiąs pastiprintas laivynu, kuris turėsias 4 kreiserius po 4—8000 tonų. Be to, laivynas turėsias 24 didžiausio greitumo okeanų naikintojų, 4 armotų laivų su 16 jūrų mylių greitumo, 32 pavandenių laivų su reikalingais minų svaidytojais, depo ir kitais prie jų priklausančiais laivais, o taip pat didžiausią žemės ir vandens orlaivių flotiliją su daugiau, negu 100 orlaivių. Didžiausia laivyno dalis dar turinti būti tik statoma. Išlaidos paskirstytos šešeriems metams, siekiančios lygiai 6 milijonų svarų sterlingų.

Paskenduolis.

Sako, kad Jonas tyčia nusiskandinęs.

— *Neteisybė! Jei būtų tyčia skandinęsis, tai pirmiau būtų išgėręs degtinę, kurią su savim turėjo. Butelis gi ir pradėtas nebuvo.*

pasidėjau šautuvą ir šovinykus su šoviniais ant žemės, atsisegiau mušdirą ir pradėjau ant vėjalio vėsintis, nes buvau baisiai sušilęs, todėl kad diena buvo labai šilta. Man besėdint atėjo 2-ros kuopos viršila ir liepė užimt priešaky esantį viensėdį. Aš irgi nuėjau paskui kuopos. Vienkiemyje aš atsiguliau tarp gulinčių daržinėj kareivių ir užmigau. Paskui antra kuopa gavo įsakymą eiti atgal į Panevėžį. Taigi ir aš, kad vienam nelikti, irgi nužygiavau paskui 2-ą kuopą. Einant man per miestą gatvėj pamačiau gulintį užmuštą žydą. Mieste buvo girdėti reikarčiais šaudymas. Iš čia nuėjau į Malainių kaimą, kur jau radau savo kuopą. Dabar vėl, rodos čionai buvo visas batalionas. Mūsų kuopai davė kelias gričias ir daržines, kur visi ir sutilpom. Ta diena pasibaigė jau be jokių įvykių.

Iš ryto visą kuopą išskirstė po gričias maitinimuisi, nes virtuvių nebuvo. Mes trys puolėm į vieną gričią. Šeimininkė dėjavo, kad jau per daug kasdien maitinti tokia daugybę kareivių, bet ką, girdi, padarysi.

Po pusryčių kelius mus nuskyrė į žvalgybą. Mes nuėjom nuo Malainių kaimo į dešinę, bet nuėjus į nurodytą kaimą, mes ten vietoj bolševikų radom 2-ro pulko kareivius irgi atėjusius žvalgybon. Tuoj mes po du, po tris išsiskyrstėm po gričias. Aš dar su vienu kareiviu užėjom į vieną gričią, kur mergelė mums

išvirė kavos, kiaušinių, padėjo sviesto, pastatė pieno. Mes pavalgė ir padėkavoję išėjom. Užėję į antrą gričią, radom 2-ros kuopos būrininką ir dar kelius kareivius. Čia mums vėl pridėjo ant stalo sviesto, kiaušinių, pieno. Mes jau duonos nevalgėm, o tik kiaušinius su sviestu.

Ir taip mes, nieko neradę šiame kaime ir sužinoję, kad čia bolševikų visai nebuvo nuo to laiko, kaip jie buvo iš čia išvaryti, grįžom atgal į kuopą. Likusi dalis dienos ir visa naktis perėjo ramiai. Iš ryto atsikėlę mes vėl nuėjom pas savo šeimininkę pusryčiauti.

16. Einame toliau.

Tą dieną po pietų gavom įsakymą rengtis. Netrukus visas batalionas, dainuodamas „Pelėdą“, „Čilba čilbutė“ ir kitas dainas iškeliavo Panevėžio linkui. Mūsų kuopa ėjo visų pirma. Sustojom miesto gale Čia vadas atskyrė 2-ą būrį ir davė mums dar vieną būrininką, Dragunevičių, už vadą. Žmonės pasakojo, kad prieš pietus buvo atjoję keli bolševikai į miesto kraštą, bet apsidairę vėl išėjo atgal. Vadas nurodė Dragunevičiui, kur jis turi eiti su būriu ir nuėjus sustoti. Po to mes atsiskyrė nuo kuopos, nužygiavom į kairę nuo Panevėžio. Atėjus mums į nurodytą vietą buvo jau naktis. Tai buvo nedidelis Piniavos miestukas, 6 kilom. nuo Panevėžio. Čia teka nedir-

Iš „Įsakymų Kariuomenei“.

7 pėst. pulko kareiviai Adolfas Valentinavičius už tai, kad, būdamas areštuotas, neišpildė teisingo sargybinio reikalavimo, jam priešinosi veiksmu ir Antanas Grigaitis už tai, kad įsiveržė į sargybos būstą, pakėlė trukšmą ir sumušė sargybinį Zegerį, nubausti abu 4 mėnesiais karo kalėjimo.

Trakų Komendantūros kareiviai Juozas Zadrauskas ir Beneventūras Gurinskis už tai, kad būdami sargybiniais atidarė dviejų užantspauduotų artilerijos sandėlio vagonų duris ir išvogė 4 rankines granatas, nežinia kiek šovinių ir rakėtų, nubausti pritaikūs bausmę lengvinančius įstatymus ir įskaičius abiem po 14 mėnesių prieš teismą atsidėti, galutinaj išvadoj 1 metais ir 5 mėnesiais sunkių darbų kalėjimo.

1 pėst. pulko kareivis Otto Veingertneris už platinimą kareivių tarpe priešvalstybinių brošiūrų ir laikraščių ir už pasigaminimą su tikslu pasinaudoti štampuotų ir antspauduotų pulko Vado tuščių blankų, nubaustas viena bendra bausme 8 metais sunkių darbų kalėjimo.

8 pėst. pulko kareivis Kazys Sakalauskas už apvogimą sandėlio būnant sargyboje nubaustas 4 metais sunkių darbų kalėjimo; ši bausmė einant bausmę lengvinančiais įstatymais sumažinta iki 9 mėnesių paprastojo kalėjimo.

2 ro Artilerijos pulko kareivis Kazys Rabačauskas už prisisavinimą pavesto jam tarnyboje valdiško turto ir už nerūpestingą saugojimą pavesto jam tarnyboje valdiško turto nubaustas pritaikūs bausmę lengvinančius įstatymus 1 metais paprastojo kalėjimo ir įskaičyta 6 mėnesiai atsėdėti prieš teismą.

Tauragės Karo Komendantūros kareivis Pranas Poška už prisavinimą pavesto jam tarnyboje valdiško turto pritaikūs bausmę lengvinančius įstatymus, nubaustas 2 metais ir 8 mėnesiais sunkių darbų kalėjimo ir įskaičyta 2 metai ir 4 mėnesiai prieš teismą atsėdėti.

10 pėst. pulko kareivis Samuelis Šmidtas už neišpildymą įsakymo nubaustas 3 metais grąšos kalėjimo ir išmestas iš kariuomenės.

Rokiškio m. ir apskrities Komendantūros kareivis Morkus Kairevičius už tai, kad 1920 m. vasario mėnesio 2 dieną pareikalavo kyšio už neva vėlyvumą arbatinėje ir jo negavęs prievarta pagrobė 375 rusų

rublius ir 150 ost. markių nubaustas 4 metais sunk. darbu kalėjimo.

Šaulių Komendantūros kuopos kareivis Mykolas Vaisiūnas už paleidimą saugomo juo areštuoto nubaustas 15 metų sunkių darbų kalėjimo, išmestas iš kariuomenės tarpo ir atimtas iš jo kario vardas.

(Įsak. Kar. 142 Nr. iš 1923 VII 28 d.).

3-čio Dragunų „Geležinio Vilko“ pulko kareivis Juozas Vengris už įžeidimą veiksmu dežuruojančio kareivinio, ėjusio tarnybos pareigas, nubaustas kaip nepilnametis 15 metų sunkių darbų kalėjimo ir išmestas iš kariuomenės.

2 pėst. pulko kareivis Jonas Žemaitis už pabėgimą iš kariuomenės ir už sunaikinimą milicijos bute jam surašytų protokolų apie sulaikymą, nubaustas 6 metais sunkių darbų kalėjimo ir išmestas iš kariuomenės.

Kauno stoties Komendantūros vyr. puskarininkas Mikas Motiejaitis ir kareiviai Andrius Greblauskas ir Antanas Geležis už tai, kad dalyvavo minioje, kuri pakėlė triukšmą ir pavartojo ginklą, o Motiejaitis be to, dar atskirai už lengvą kūno sužalojimą nubausti: pirmasai — 2 metais ir 6 mėnesiais drausmės dalių, antrasai — 1 mėnesiu ir trečiasai — 2 mėnesiais karo kalėjimo.

Buv. Kaišėdorių Komendantūros kareiviai Justinas Plukas, Jonas Zienius ir Stasys Koleva už tai, kad pasisavinę jiems nepriklausomos valdžios, reikalaudami pastočių, baudė nedavusį ir išreikalavo kyšį, o Jonas Zienius dar už išaikvojimą pavesto jam tarnyboje turto, nubausti pritaikūs bausmę lengvinančius įstatymus: pirmasai ir antrasai — 10 mėnesių ir 20 dienų kalėjimo, trečiasai — 1 metais ir 4 mėnesiais kalėjimo.

3 pėst. pulko kareivis Jonas Lašas už sunkų kūno sužalojimą nubaustas 6 metais sunkių darbų kalėjimo, kuri bausmė einant 1922 metų rugsėjo mėn. 6 dienos Amnestijos įstatymu sumažinta iki 4 metų sunk. darbų kalėjimo, išmestas iš kariuomenės ir atimtas iš jo kario vardas.

Elektrotechnikos bataliono kareivis Vytautas Panzeris už vedimą kariuomenėje priešvalstybinės agitacijos nubaustas 7 metais sunkių darbų kalėjimo, išmestas iš kariuomenės ir atimtas iš jo kario vardas.

delė upė. Tiltas bolševikų buvo sudegintas jiems atsitraukiant. Čia mes išstovėjom kelias dienas. Naktį stovėdavom sargyboje, o diena vieni stovėjom sargyboje, kiti gi upėj granatomis mušdavo žuvis.

Vieną dieną atėjo įsakymas visam būriui ateiti į kuopą. Kuopa stovėjo kaime, netoli nuo Panevėžio. Apie bolševikus nieko nebuvo girdėti ir mes rengėmės jų ieškoti. Pavakari atėjom į kuopą. Čia mes pernaktvojom, atsikėlę gi ir kavos negėrę išėjom Karsakiškio linkui, 15 kilom. į šiaurę nuo Panevėžio. Kartu su mumis ėjo dar dvi kuopos. Pietums atėjom į Karsakiškį. Po pietų iškeliavom toliau ir pavakari sustojom Tiltagalių kaime.

Išmiegojė iki ryliui, atsikėlėm, pagėrėm kavos ir, neturėdami ko veikti, vėl sugulom sodne. Tą dieną vadas mokėjo algas už balandį mėn. Kitą dieną mes iškeliavom Subačiaus linkui, bet į Subačių mes nėjom, o pasukom į kairę. Pakeliui sutikom kelius vokiečių raitelius, kurie irgi kaip ir padėdami lietuviams, ėjo kartu kariauti su bolševikais, bet vietoj to tik po kaimus lašiniavo. Tą dieną mes padarėm kokius 15 kl. ir sustojom viename kaime ant nakvinės.

Pirmą būrį paskyrė eiti suimti bolševikus, kurie buvo už kokių trijų kilometrų nuo čia viename kaime. Bet būrys iš ten ką tik paspruko. Mat sulig žmonių kalbų, jie norėjo mums pasiduoti ir mūsų šaliai ramiai

ėjo jų paimti. Bolševikai būk buvę už kokių 50 kl. nuo Panevėžio, atsitraukę be jokių mušių iš mūsų baro. Kitą dieną ėjome vėl atgal Subačiaus linkui. Pietus pavalgę mes atėjom į Subačių, bet nesustodami perėjom per miestelį, kur irgi buvo vokiečių. Vokiečiai sėdėjo beveik prie kiekvienos gričios flirtuodami su panelėmis.

17. Kovos ties Palevėnio dvaru.

Išėję iš Subačiaus mes atėjom į Palevėnio dvarą, kuris randasi dideliame slėnyje ir iš toliau jo nematyti. Čia pat netoli dvaro yra viensėdis, prie kurio mes sustojom, vadas gi liepė sėsti į griovį ir nevaiškščioti, nes netoli buvo bolševikų. Netoli buvo ir geležinkelis.

Mums besėdint pamatėm ateinant 1-ą kuopą su vadu Snarskiu, bet ji nuėjo tiesiog į Radžiūnų kaimą. Pirmą kuopą ėjo į kaimą sudvejintomis gretomis, bet kaip tik įėjo ten, tuoj pasigirdo šaudymas. Šūviams pasigirdus iš kaimo išbėgo 1-mos kuopos dalis ir išsipylė grandinėn į kairę nuo kaimo. Tada mūsų kuopa prisiartinė prie kaimo. Antras būrys sugulė į griovį, kurio galas buvo prieš frontą, taigi bolševikai mus šaudė iš kulkosvaidžių išilgai griovio, nors ir buvom atsargoje ir griovis buvo šioj kaimo pusėj. Kiti du būriai sugulė sugulė kitoj vietoj. Gulėdami griovij

kimas su kartėmis (2 m. ir 2 m. 60 c.). 6) Šokimas į Buv. Kaišedorių Komendantūros kareiviai Antanas Kukoraitis ir Juozas Vasiliauskas už tai, kad pasisavinę valdžios reikalavo pastočių, o jų negavę būdė nedavusius ir išreikalavę kyšį, o Vasiliauskas dar ir už nusikalstamą darbą, įmatytą K. J. XXII kn. 232 str. 3 d., nubausti pritaikius bausmę lengvinančius įstatymus: pirmasai 1 metais ir 4 mėnesiais ir antrasai 11 mėnesių grąšos kalėjimo.

1 Pasienio pulko kareivis Aleksandras Kukteliolis už pabėgimą iš kariuomenės karo metu su tikslu išvengti karo tarnybos nubaustas 10 metų sunkiųjų darbų kalėjimo, išmestas iš kariuomenės ir atimtas iš jo kario vardas.

11 pėst. pulko kareivis Viktoras Šarkauskas už neišpildymą viršininko įsakymo ir už tai, kad paskir-

Berlyne didelė stoka valgomųjų dalykų. Viršuje matome didelę susirinkusią minią ties rinka. Apačioj: policijai saugant ir ginant į rinką įvežama bulvių vežimai. Moterys jėga puola prie tų vežimų; kiekviena jų bijo, kad jai bulvių gali neužtekti. Kadangi vokiečių pinigai taip baisiai atpligo (apie 3 milijonus už dolerį), tai dabar vokiečių darbininkams ir šiaip vidutinio turtingumo žmonėms didesnis vargas su valgiu, nei negu tai buvo didžiojo karo laike.

tas patriuliuoti, nuo patruliavimo pasišalino, o nuėjo į vestuves, nubaustas 8 metais sunkiųjų darbų kalėjimo, išmestas iš kariuomenės ir atimtas iš jo kario vardas.

Drausmės bataliono kareiviai Antanas Kazlauskas ir Juozas Valavičius už kurstymą neklausyti įsakymo nubausti: pirmasai — 2 metais, antrasai — 1 metais drausmės dalių.

3 pėst. pulko kareivis Albinas Miknevičius už tai, kad norėdamas išvengti karo tarnybos tyčia persišovė koją nubaustas 10 metų sunkiųjų darbų kalėjimo, išmestas iš kariuomenės ir atimtas iš jo kario vardas.

Įsak. Kar. 143 Nr. iš 1923-VII 28 d.

Iš kariuomenės gyvenimo.

Rašykite kuodaugiausia žinių iš savo dalių: iš švietimo komisijos darbų, apie rengiamus arba surengtus vakarus, apie knygų ir laikraščių skaitymą, įvairius įvykius ir t. t. Teisingos ir gerai ištirtos žinios laikraštį įvalrina ir skaitytojams naudos atneša.

Žemės Ūkio ir Pramonės Paroda Kaune atidaroma rugpiūčio 26 d. Labai svarbu, kad kuodaugiausia kareivių, šią Parodą aplankytų. Ūkininkų sūnams būtų ypač naudinga Parodos pažiūrėti. Girdėjome, kad daroma pastangų, kad kareiviams įėjimas būtų žymiai papiginta kaina. Geistina, kad kareiviai ir iš tolimų Lietuvos kraštų komandomis aplankytų.

Dalių krautuvėlės. Iš kai kurių dalių nusiskundžiama, kad krautuvėlėse prekių kainos kartais esti tokios pat, kaip ir pas žydus. Šančiuose ir Panemunėj, padėkim, tos pačios prekės vienos dalies krautuvėlėj pigiau, kitoj brangiau. Reikėtų pasirūpinti tas reikalas geriau sutvarkyti.

8 p. K. K. Valdoto pulkas liepos 29 d. surengė didelę sporto gegužinę Kairių miškely Šiauliu apskr. ežero krante. Programa buvo tokia: 1) Švedų-gimnastika su orkestru, 2) po gimnastikos buvo pastatytos kelios piramidės, 3) įrankių gimnastika ant ligigrečių, turniko ir kopečių, 4) šokimas į aukštį įsibėgėjus (1 m. 45 c. ir 1 m. 60 centimetrų), 5) šokimas į

mes negalėjom laisvai kilnotis. Kaip tik kas pakeldavo galvą, tuoj ir buvo girdėtis zzz... zzz... zzz..

Pirmai kuopai į pagelbą vadas pasiuntė 1-mą būrį. Pirmas būrys, būrininko Dragunevičiaus vaduovaujamas, nuėjo dešinę nuo kaimo už gelžkelio. Pirmas būrys ten nuėjęs tuoj pataisė dalyką, užpuldamas bolševikus nuo gelžkelio pusės ir užimdamas Karaliūnų kaimą. Tuom tarpu 1-ma kuopa užėmė dvarelį, esantį tarp Radžiūnų ir Karaliūnų kaimų. Mums gi esant prie Radžiūnų kaimo bolševikai pradėjo sveikinti mus iš artilerijos. Jų šūviai trūko čia pat, toj pievelėj, kur mes buvom sugulę, nes aname griovyj mes jau nebegulėjom.

Tuo tarpu pamatėm atbėgantį iš 1-mo būrio Dragunevičių, kuris buvo sužeistas į dešinę ranką ir rekė duoti jam bintą. Vadas jam suriko: „eikš čionai, aš duosiu“ Bet Dragunevičius, rėkdamas „negaliu“, parkrito netoli nuo mūs. Vadas davė vienam kareiviui bintą jam nunešti, bet bolševikų artilerijos šovins, nukritęs visai netoli nuo gulinčio Dragunevičiaus, sprogo, pakeldamas ir į šalis išbarstydamas daugybę žemių. Dragunevičius kad gi šoks!.. Nebereikia jam nei binto, nei nieko ir tik pasileido bėgti į netolimą vienkiemį, kuris buvo mūsų užpakalyj, vis rėkdamas vadui, kad duotų 1-mam būriui paspirties, vadas gi jam suriko, kad jis atvartų iš to vienkiemio visus li-

kusius ir nubėgusius ten kareivius. Čia dar užėjo smarkus lietus, apstojo šaudyti ir visur buvo tyku. Lietuvui užėjus, vadas suvedė mūsų kuopą į kaimą, ir mes nuo lietaus pasislėpėm gričiuose.

Apstojus lyti mes išėjom į kaimo vidurį. Čia mes pamatėm atbėgantį kareivį iš 1-mo būrio. Jis atbėgęs į kaimą, pranešė, kad į jį šaudė iš to dvarelio, kurį užėmė 1-ma kuopa. Mums beklausant jo pasakojimo, pamatėm ateinančią nuo dvarelio ir šaudančią į mus bolševikų grandinę. Tuojuo pamatėm atbėgančius ir 1-mos kuopos kareivius. Mat šiame dvarelyje liko pasislėpusių bolševikų ir kai lyti nustojo, jie ir ėmė pirmai kuopai šaudyti į užpakalį. Užtatai ir pradėjo visi bėgti. O du mūsų kuopos būriai, buvę Radžiūnų kaime, vietoj to, kad laikytis, pradėjo irgi bėgti. Kuopos vadas buvo kitame kaimo gale ir nematė, kaip kuopa pasileido bėgti. Todėl jis jau negalėjo sustabdyti kuopos jau į lauką išbėgusios. Taigi mes iš pergalėtojų palikom nugalėtais ir abi kuopos pasipylė per laukus bėgti gelžkelio linkui, už kurio buvo miškas. Pirmą mūsų šikiai buvo paėmę iš bolševikų du kulkosvaidžiu, o dabar bėgdami dar ir savo tris pridėjo.

(Bus daugiau).

tolį išibėgėius per duobę pripiltą vandens (4 m 50 c. ir 5 m. 30 c.), 7) bėgimas su gamtos kliūtimis (120 metrų per 20 sek.).

Po sporto buvo šokiai, žaislai, griežė visas pulko orkestras. Nuo 18 iki 20 val. buvo parodytas vaizdelis atminimui 1918 m. Lietuvos kariuomenės tvėrimosi. Po vaidinimo šokiai tęsėsi iki 1 val. Uegužinė pavyko labai puikiai. Publika buvo patenkinta, pelnas skiriamas pulko švietimo reikalams.

Užsigavo.

*Patini Jonaiti! Tamsta pavėlavai į patikrinimą.
Tamsta viršila! Dar tik pusė aštuntos.*

Kaip gi pusė aštuntos, kad štai laikrodys rodo jau pusę devintos.

Tai tamsta viršila daugiau tiki šiam geležiniam barškului, negu man, Lietuvos kariuomenei...

Kariuomenės sportas.

9-to pėst. L. K. Vytenio pulko „Sporto Diena“.

Rugpjūčio 5 d. 9 p. L. K. Vytenio pulko sportininkai Mariampolės miesto sodne surengė „Sporto Dieną“. Tai bene pirmoji ir visai graži šioj srityj pulko pramoga. Reikia pasakyti, kad ir publika į sportą pradeda jau kitaip žiūrėti, negu kad kadaise. Šią sykį čia jos tiek daug prisirinko, kad vargu bau koki Mariampolės vakaras, ar kita pramoga tiek jos buvo privylėjusi.

Išsirinkiauvus aikštėj kelioms dešimtims gražiai, vienodai apsirengusių sportininkų ir nutilus orkestrui, išeina sportininkas ltn. Naundėikas ir atidengia tą iškilmingą dieną šiais žodžiais:

„Gerbiemieji svečiai!

Pirmu negu pradėti sporto programą, mes randame reikalingu į Jus tarti keletą žodžių. Pirmiausia, — kas mes esame?

Dar nuo pat pavasario mūsų karių tarpe apsi-reiškė vienas, kitas asmuo daugiau fiziniai išsilavinęs, daugiau išsitreniravęs. Vieni jų tą fizinį auklėjimą vystę toliau, kiti tenkinosi tuo, ką davė toj srity kariška, kitaip sakant, valdiška programa. Juo didėjo sportininkų mėgėjų skaičius, juo labiau jautėsi gyvas reikalas visiems sportininkams, kad geriau pasiekus savo tikslo, susispiesti į vieną vienetą, sporto organizacijos pavidale. 2-3 savaitės atgal ta idėja keliuose pulko sportininkuose galutinai prigiję ir jie imasi iniciatyvos darbo. Kad labiau patraukus į darbą visus pulko sportininkus ir bendrai daugiau paskatintus karius prie to, ir buvo sumanyta, kaip šioj dienoj, vadinasi ilgai neatidėliojant surengti sporto dieną, kad tuo tikrai gavus patirti savas pulko sportines jėgas ir tuo pat metu sukūrus, užmezgus pulke sporto organizaciją, kaipo fizinio lavinimosi branduolį. Taigi šiandieną mes dar ne organizacija, o tik atskiri asmenys. Atsižvelgiant į tai žiūrėtojai gal atras mus, kad mes kaip kur būsim silpni, nes mes iš tiesų dar jaunučiai; kad mes kaip kur būsim netaisyklingi, nes tai tik vienos, kitos savaitės vaisiai ir vienos, kitos dienos vadinamoji šlifuo-tė. Pagaliau didžiai klystų ir tie, kurie norėtų mummyse matyti lyg cirkininką arba klauną. Taip, mes ne juokdariai, ne komedijantai, tik laisvo taisyklingo fizinio lavinimosi mėgėjai sportininkai. Mes tikri, kad gerbiamų svečių tarpe gal rasis asmenų daug daugiau šioj srityj prasilavinusių, tečiau ne į juos mes ir taikome savo „Sporto dieną“: mes šiuo savo žygiu tik norime paskatinti tą mūsų jaunimą, kuris vengia kiekvieno raumėnų įtempimo, ypač bręstantį jaunimą, kaipo stovintį dar gyvenimo kryžkelyj.

Čia, tarp kitą ko, žiūrėtojai teks pamatyti jaunųjų 8 metų sportininką Vytautuką. Tai augautis ir visą laiką sukinėjantis karių tarpe berniukas. Taisyklingas sportininkas, pamatęs tą kūdikį atletų tarpe pasakys, kad tai neleistinas dalykas. Ir mes prašysim gerbiamųjų nemanyti, kad tuo norima tik pajvaizinti programą. Nė! Mes tuo tik norime parodyti, kiek vaikystėje pas žmogų yra patraukimo prie sporto. Ir tik paskui, jam paaugus, nelemta neigiama žmonių pažūra į sportą sugėdina ir atitraukia jį nuo taip prakilnaus darbo. O šią nelemtą pažūrą ne kieno kito, kaip tik mūsų jaunimo, priedermė išrauti su šaknimis iš visuomenės ir praskinti, jeigu ne sau, tai būsimajai kartai, būsimiems Vytautukams laisvą kelią į sportą, į sveikąją ateitį. Nes sportas tai juk dvasios poilsis, tai tinginystės priešas. Tik sportui įsigalėjus sumažės mūsų jaunuomenės stumdymas smuklėse, išnyks kortų staleliai. Tik sportui įsigalėjus pranyks lietuviškas snūduliavimas, bijantis šviesos bei saulės spindulų.

Taigi, jaunime, su mumis į sportą — į taji dvasios poilsio gėlyną!”

Po kalbos ėjo sakalų gimnastika, kurią, vadovaujant kap. Stanuliui, išpildė į 50 karių.

Pasibaigus sakalų gimnastikai, teisėjų komisijos pirmininkas atidengia pašlas rungtynes. Pirmiausia sekė lengvoji atletika.

Rungtynės davė sekantčius rezultatus (iš teisėjų komisijos protokolo):

Bėgimas 100 metrų:

- 1) Ltn. Naundėikas — 13 sek.
- 2) „ Šepetys — 14 sek.

Per generalį bandymą pirmas bėgo 12,1 sek., antras — 12 sek.

Šokimai:

Į aukštį iš vietos:

- 1) j. p. Linka . . . — 95 sant.
- 2) j. p. Maziliauskas — 90 „

Į aukštį išibėgėjus:

- 1) Ltn. Šepetys — 130 sant.
- 2) eilinis Zaksas — 120 „

Į tolį išibėgėjus:

- 1) j. p. Maziliauskas — 417 sant.
- 2) j. p. Linka . . . — 389 „

Į aukštį su kartimi:

- 1) eilinis Zaksas — 225 sant.
- 2) „ Kallius — 190 „

Nors, kaip matosi, lengvosios atletikos rezultatai ir neperdidžiausi, tečiau atsižvelgiant į tai, kad šioj srityj suvis nesenai pradėta treniruotis (neturėta įrankių, literatūros), tai ir taip, palyginant, didelė pažanga. Ypač gražus ir lengvas buvo eil. Kazio Zaksos šokimas su kartimi į aukštį. O reikia pasakyti, kad jisai tik į dvi savaites prieš sporto dieną pirmą kart savo gyvenime yra kartį išvydęs. Iš jo reikia laukti didelio sportininko.

Suvis gyvai ir įdomiai prabėgo sunkiosios atletikos dalis. Mat šioj srityj jau iš seniau buvo sportininkų gerokai prastreniruota. Net užklydę toj dienoj Mariampolėn kauniečiai sportininkai taja dalimi stebėjosi. Žiūrėtojai taip įsitraukė į sportininkų judesius, kad net tarpusavy ginčyti pradėjo, kam teisnininkai atiduos už tą ar kitą įrankį pirmenybę: pas vieną esą graži plastika, pas kitą, numeris svarbesnis ir t. t. Jaunutis sportininkas Vytautukas iššaukė publikoj didžiausių ovacijų.

Teislininkų sprendimu sunkiojoje atletikoje užskaitoma šlems sportininkams pirmenybė:

Turnirai: 1) elitinis Kampaitis, 2) rašt. Jurkevičius.

Lygiagrečiai: 1) Lt. Šepetys, 2) Leitenantas Naučikas.

Ziedai: 1) Lt. Naučikas, 2) eit. Kampaitis.

Laiptai: 1) rašt. Bitkauskas, 2) v. p. Vyzoris.

Kartais: 1) rašt. Jaloveckas, 2) v. p. Vyzoris
3) juniorius Vytautukas.

Programos pabaigoje buvo pastatyta trys gražios piramidės. Tuom ši sveika, graži pramoga ir baigėsi.
N.

Kas girdėti Lietuvoje.

— **Baltgudžių vyriausybė** prisiuntė Ministerių Kabineto pirmininkui notą, kuria reikalauja iš Lietuvos vyriausybės griežtis visų galimų priemonių neleisti lenkams jokių reikalų turėti Klaipėdos uoste ir kištis į Nemuno reikalus.

— **Lietuvos vyriausybė** jau galutinai iš Vokiečių susisiekimo ministerijos perėmė Klaipėdos krašto geležkelių, delko vokiečių valdžia pareiškė protestą.

Iš Vilniaus krašto.

— **Garbingas švedų žygis.** Iki šiol visi Vilniaus lenkų laikraščiai dėjo pranešimų apie atsilankymą artimiausiu laiku dabar Lenkijoje viešindios Švedų karininkų ekskursijos, kuri renka dokumentus ir aktus, liečiančius švedų 1611—1648 metų karus. Visi minimi laikraščiai ragino Vilniaus lenkų visuomenę tinkamai svečius sutikti. Bet dabar, anot laikraščio „Slovo“, iš patikimų šaltinių sužinota, kad švedų karininkai Vilniaus neaplankysią.

Tuo būdu lenkus ištiko antras smūgis: švedai pasielgė taip pat, kaip ir Suomų ekskursantai, neseniai pravažiavę pro Vilnių ir jame nesustoję, nors lenkai ir buvo pasiruošę juos iškilmingai priimti. Mat ir vieni ir kiti tuo savo pasielgimu pabrėžė, kad Vilnius lietuvių ir su lenkais Vilniuje, kaip svetimos savyties grobonimis, nenori turėti jokio reikalo.

— **Gaudo buvusius kareivius.** Kaltinėnai (Švenčionių apskr.). Šios parapijos dalis buvo anksčiau neutralinėje juostoje. Dabar kai kurie sodžiai pateko lenkų valdžiai. Lenkai tuojau ėmė savotiškai šelminkauti. Gaudo ypač tuos, kurie tarnavo Lietuvių kariuomenėje. Jie buvo paimti lietuvių kariuomenėn einant tam tikrais įstatymais, tačiau lenkai juos kaltina, kad jie tarnavę dėl žemės. Tokių dabar daug sedi kalėjime.

— **Mokytojai Vilniaus krašte.** Šemetavas. (Švenčionių apskr.). Čia mokytojais gabenama visokis šlamstas iš Galicijos. Visoki tipai, nebegalį darbuotis namie, nes juos slėgia dažniausiai kriminalinio pobūdžio nusikaltimai, skuba į Vilniaus kraštą „šviesti tamsuolių“. Tas apšvietimas esti ypatingos rūšies, nes pav., viena mokytoja per pamokas slunčia mažyčius mokinius atnešti jai degtinės ir paskui čia pat, visų vaikų akyvaldoje, ima degtinę srėbti, kita nuolat priiminėja kuo įvairiausių svečius ir t. t. Čia ypač darbavosi paleistuvaudamas ir girtuokliaudamas mokytojas Telesnickis iš Bulkių. Jis gyrėsi savo kultūra, tačiau rodė tik blauriausius darbus. Oaių gale ir jis priėjo liepto galą, nes pavogė iš vietos šaltyšiaus aukso, sidabro ir dolerių, ir pateko kalėjimui. Dabar turės jau kitur šviesti žmones. Dar įžymesnis šioje apylinkėje buvo mokytojas Zielony, Voistomo valsčiuje. Vieną kartą visai nusigėręs atvyko į Voistomo bažny-

čią ir tenai per iškilmingas pamaldas griebėsi smurtu, net reikėjo kurliam laikui sustabdyti pamaldas. (L.R.)

Užsieniuose.

— **Lenkų armijos maršalas** Pilsudskis dabar tinių laiku dešimųjų atstumas tuo Lenkų politinio gyvenimo. Krakove įvyko leogeninkų suvažiavimas, kur dalyvavo ir Pilsudskis. Ten Pilsudskis sakė su politikos kalbą Visas suvažiavimas jį trukdėnigai sutiko. Lenkų dešimtoji spauda išsitarė, kad dabartiniai Lenkų valstybės valdytojai nepamantę apie tai, kad Pilsudskio negalima pašalinti nuo armijos gyvenimo, nes jis visgi esąs labai su ja sugyvenęs. Štai ir taip dabar jis kelia Lenkijoje smurtą.

— **Rusuose žuvo iš archyvo svarbus komunistams dokumentas.** Tuose dokumentuose esama žinių, liečiančių Trockį ir Lenina sąryšį su Vokiečių kaizerio valdžia.

Dabar duotas griežtas bolševikų užsienių atstovybėms įsakymas suieškoti tuos dokumentus. Manoma, jog tie dokumentai pavogti patalpinimui Amerikos laikraščiuose išvažiuoti iš Rusų sunku, nes iškreptą tik gali, bet vagys vistiek sugebėjo tuos dokumentus pravežti.

— **Naujas Amerikos valstybės prezidentas** Kalvinas Kulidžas yra gimes 1872 m. Amerikoje, Vermonto valstybėje. Jo tėvai paprasti ūkininkai. Kulidžas, būdamas jaunu, dirbo laukuose. Bet tuomet jaunam Kulidžui patinkina į mokslus, jo tėvas leido jį mokintis ir baigti teisių mokslą. Politikon Kulidžas nesikisė, tik 1912 m., kuomet turėjo 40 metų, pradėjo darbuotis savo gyvenamajame miestely kaip jo galva, o jau 1916 m. jam paveda gubernatoria vietą valdyti ir 1918 m. pakelia į gubernatorių. Paskutinius metus buvo visą laiką viceprezidentas. Jis esąs labai malonus, daug dirbęs, tik niekuomet nenorįs savo darbų spaudai skelbti, kaip bendrai Amerikoje priimta. Jo priešininkai taipgi jį gerbia ir skaitosi su jo nuomone.

Jo politika būsianti toki pat, koki buvo vedama Hardingo. Nori nesikišti į Europos reikalus, tačiau jis yra Amerikos eksporto (išvežimo) prekybos pagerinimo šalininkas, todėl geisiąs greičiau galutinai likviduoti Rūro įvykius ir tikimasi, jog Kulidžas įsikiš į šį reikalą.

— **Belovežo giriose** iki karo vaisinosi stumbrai. Jų jau Eropoje nebesutinka, todėl jie retenybė. Karo metu vokiečiai Belovežo giriose stumbrų dalį išnaikino, o kitą dalį išvežė Vokietijon auginti. Dabar Lenkų vyriausybė kreipėsi į Vokiečių vyriausybę, prašydama šią retenybę grąžinti. Pasekinės nežinomos.

— **Amerika sugalvoja įvairių dalykų.** Neseniai susitvėrė tam tikras 10 asmenų komitetas, kur esąs pirmininkas vieno amerikos laikraščio redaktorius. Jis paskelbė konkursą sumanymui, kaip pasaulyje taiką palaikyti. Premija paskirta 100.000 dolerių ir gali su projektais tik amerikiečiai dalyvauti. Projektų yra įvairių įvairiausių. Žinoma, iš to nieko rimto neišeis, tai tik būdas tam laikraščiui daugiau skaitytojų surasti.

— **Gyvybė už gyvybę.** Liaudies viešbučio savininkas M. Fladtas Kehle apie Reina, t. y. prancūzų okupuotame krašte, pastebėjo Reino upę du skėstančių prancūzų kareivių. Nežiūrėdamas savo gyvybei pavojaus Fladtas metėsi į upę ir išgelbėjo skėstančius. Prancūzai, atsidekavodami vokiečiui už tą taip aukštai žmonišką žygį, būtent, kad gelbėjo savo tautos priešus, dovanojo gyvybę septyniems vokiečiams nutelstiems miršim už politiką.

— **Profesorius Simpson del Vilniaus.** Rugpiučio 6 d. profesorius Simpson, buvęs Lietuvių—Lat-

vių sienai nustatyti Komisijos pirmininkas, „Times“ laikraščio straipsnyje Vilniaus reikalu pareiškęs, kad jei Vilniuje būtų įsigyvenę lietuviai, tai kiekviena proga lenkai būtų užsipuldinę Lietuvą. Lenkai turi nepasotinamą norą įtraukti Lietuvą ankšton unijon su Lenkija, o ypatingai tas noras padidėjęs nuo Rusų — Lenkų taikos sutarties pasirašymo, kuris įvyko Rygoje 1921 m., ir tos sutarties nustatytas sienas pripažino Ambasadorių konferencija. Tuo tarpu Rusų — Lietuvių taikos sutartis, pasirašyta Maskvoje 1920 m., visai netapusį peržiūrėta, nors tada Rusija pripažinusi Vilnių Lietuviams. Toliau Simpsonas pareiškęs, kad rementis net istoriniais pamatais negali būti jokių abejojimų, kuriai valstybei Vilnius turėtų priklausyti, o be to 1920 m. Vilniaus krašto lietuviai, žydai ir gudai galutinai būtų perbalsavę Vilniaus krašto lenkus ir Vilnius būtų turėjęs priklausyti Lietuvai. Bet 1922 m. Lenkija ėmusi teroro būdu lenkinti Vilnių, tuo būdu ruošdama rinkimus savo naudai. Toliau vis ėjęs Vilniaus klausimo svarstymas ir buvęs daromas spaudimas į Lietuvą, kad ji susijungtų su Lenkija nepriimtomis Lietuvai sąlygomis ir galų gale kovo mėn. 15 d. ambasadorių taryba patvirtinusi Lenkų grobimus.

Baigdamas prof. Simpson pasako, kad išspręsti tokią Vilniaus nenormalę padėtį nėra jokios vilties kitaip, kaip tik ta, kad tas klausimas būtų pavestas išspręsti visai nepartiniam teismui.

Redakcijos atsakymai.

Bronskiui Juozui. Sakaisi, kad esi „silpnai mokytas“, tačiau nežiūrint to rašai mums žinelių iš savo pulko. Ačiu už rūpestį ir mūs darbui paramą! Rašykite ir daugiau mums žinelių iš savo pulko nelaukdami, kol gerai mokyti mums parašys, nes šie dažnai, nerangumo dvasios pagauti, visai neįstengia į laikraštį rašyti.

Juozui Kivylinui. „Karių kalendorius“ Tamstai buvo pasiųstas tuo pačiu laiku, kai buvo siunčiamas visiems metiniams skaitytojams. Jei Tamsta jo negavai, tai reiškia jis kur nors pakeliui užsimetė ar kas kitas juo naudojasi. Dabar kalendorių siunčiame antrą kartą. Senai reikėjo buvo Redakcijai apie kalendoriaus negavimą parašyti, o ne rašinėti dabar laiškų su neapgalvotais ir nemandagiais išsireiškimais. *Už įžeidimus laiškuos teismas baudžia.*

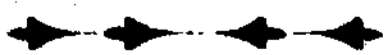
Burbului, Žvirbliui ir Stankui. Netarnybos laikas skaitomas, kuomet kareivis laisvas nuo visokių tarnybos pareigų. Civilius drabužius galima dėvėti tik ne kareivinių rajone.

Žvirbliui. T. 2 kl. galime prilyginti prie civilių drabužių klausimo. 3 kl. Alga gaunama sulig laipsnio ir specialybe. Pėstininkų raštininkas nespecialistas.

Bartašiui. Žiūr. „Kario“ 30 Nr. 157 ats.

Skurstančiam. 1. Nebaigusio mokykios, tur būt, nebepriims, kadangi užtenka baigusiuju. 2. Jūsų paleidimas neištarnavus 6 mėn. priklauso nuo dalies vado nuožiūros.

Vituriui. 1 kl. Užlaikytasis skaitosi atliekantis privalomą tarnybos laiką, taigi jokių nuošimčių negali gauti. 2 kl. žiūr. „Kario“ 27 Nr. 148 ats. 3 kl. Jeigu grandinis baigęs mokomą kuopą yra tinkamas puskarininko pareigoms eiti, tai gali būti paukštintas.

Kareivio Eimučio paminklo fondas.

4-to p. L. K. M. p. 5-ta kuopa:

Karininkai: kap. Elinejevas 1 lit. 50 cent.; po 1 lit. Int. Janelūnas ir Itn. Bačkys; eil. Bortkis 35 cent.; po 30 cent. j. p. Butkus, j. p. Čebinskas, eil. Papučkis, Borčys, Slikas, Kluonis, Abokauskas, Kiseliauskas, Sulmanas, Brezinas, Zajankauskas, Biauba: 25 cent. j. s. p. Samulaitis; po 20 cent. eil. Orlovas, Šatas; po 15 cent. eil. Mačinskas, Kairys, Strazdauskas, Lenkelis; po 10 cent. virš. Šuliauskas, j. p. Gecas, j. p. Noreika, eil. Zigmantavičius, Laurinas, Kurizna, Balšartis, Laurinčikas, Zaksas, Miekus, Bindokas, Janauskis, Neniškis, Virčiūnas, Paulauskas, Gallamkas, Šidlauskas, Jočius I, Juozapaitis, Jurgelis, Gapšys, Finkelšteinas, Kulikauskas, Romašys, Baumgardas, Šabunka, Gruncevičius, Pauža, Balmanas, Jočius II, Kavaliūnas, Kriaučialionas, Lingė, Rimavičius, Urna, Skestenis; po 5 cent. eil. Martyšius, Skjrekis, Trapkevičius. Sadauskas K., Petraitis, Sadauskas J., Bastys, Pelčekis, Tumasas, Malinauskas, Lurje, Požarskis, Tamošiūnas M., Šimkus, Norkus VI, Karalevičius, Rudzevičius, Gerdovas, Žarnavičius, Matulevičius, Tamošiūnas G., Gaižutis, Lebedis, Gabartas, Muraška, Mataitis, Šleideris, Melčius, Kūnas, Staniukaitis, Naujalis, Šaltuperis, Gerdvila, Teišarskis.

Viso 14 litų.

Gauta iš 1-os sunk. batarejos lt. Kazakevičiaus 17 lit. 50 cent.

Vyr. pusk. Gargvainis 20 c. (Tuos pinigus nežinia kokiam reikalui jis buvo atsiuntęs į „Kario“ Redakciją)

Lietuvoje tėra tik

KRIVULĖ,

ilustruotas mėnesinis laikraštis.

Jei nori pažinti Lietuvą — jos gamtą, valstybės vyrus, mokslo ir meno darbininkus: rašytojus, visuomenės veikėjus. — skaitykit „KRIVULĖ“. Jei nenori atsilikti nuo mūsų literatūros ir meno augimo, nuo valstybės ir visuomenės gyvenimo, tai turėk savo namuose „KRIVULĖ“. Jei nori pažinti pasaulį ir jo valdovus, mūsų kaimynus ir draugus, — jei nori pamatyti kaip lietuviai kitur gyvena — visa parodys „KRIVULĖ“.

„KRIVULĖ“ redaguoja Kazys Puida, leidžia Lietuvos Telegramų Agentūra „Elta“.

„KRIVULĖS“ kaina vienam Nr. 2 litai. Metams 20 litų. Užsieniui dvigubai.

„KRIVULĖS“ Redakcija ir Administracija: Kaunas, Daukanto gatvė 9. Telefonas „Elta“.

REIKALAUKITE VISUOSE
KNYGYNuose!